

Gedragsprotocol

De Wildert

Voorwoord

Wij vinden dat onze school een plek moet, zijn waar kinderen zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige mensen. Een mens dat zelfvertrouwen en zelfkennis heeft en positief in het leven staat.

Als basisschool streven wij naar een omgeving voor uw kind waar hij of zij gedurende de basisschoolperiode met veel plezier, enthousiasme, leergierigheid en ontwikkelingsdrang naar toe zal gaan.

Om dit te realiseren zijn afspraken, regelmaat en orde dan ook belangrijk. Kinderen moeten weten waar ze aan toe zijn. Binnen een terrein van regels en afspraken krijgen onze leerlingen, uw kind, de ruimte zich persoonlijk te ontwikkelen. Ieder kind is uniek en vanuit dit standpunt worden de kinderen begeleid.

Onze leefregels zijn:

- Een veilige omgeving waar een ieder zichzelf mag zijn zolang het een ander mens niet belemmert in zijn/haar leefwereld en/of ontwikkeling.
- Respect voor elkaar ongeacht uiterlijk, geloof, leeftijd of geslacht. Respect krijgen, je waardevol en geaccepteerd voelen zijn voorwaarden voor ieder mens om tot optimale ontplooiing te komen.
- Vertrouwen hebben in elkaar.
- Samen ervoor zorgen dat de schoolomgeving er uitdagend, opgeruimd en aantrekkelijk uitziet.
- Wedijver, rivaliteit, pesten, verbaal geweld of agressief gedrag werken hierbij storend en worden niet getolereerd.

Grensoverschrijdend gedrag komt helaas voor. Daarom is besloten een protocol voor grensoverschrijdend gedrag te schrijven.

Het protocol voor grensoverschrijdend gedrag kan er jammer genoeg niet voor zorgen dat ongewenst gedrag volledig afwezig is. Wel zal het protocol de leerkrachten richtlijnen geven bij het oplossen van grensoverschrijdend gedrag. Het protocol moet uiteindelijk ondersteuning geven aan iedere leerkracht, zodat iedere leerkracht op dezelfde wijze de veroorzaker en het slachtoffer zal kunnen ondersteunen.

Door praktisch te werken met dit protocol zullen er ongetwijfeld punten zijn die aangepast moeten worden. Daarom wordt dit protocol regelmatig in het team geëvalueerd om het werkbaar en actueel te houden.

Kinderen en leerkrachten die te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag moeten zich gehoord gaan voelen en tegelijkertijd moet grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar zijn. Er moet een sfeer van vertrouwen en veiligheid zijn zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

1. Begripsomschrijving

1.1 Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaaldelijk wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen. Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden; Fysiek: slaan, duwen, schoppen; Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen; Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken; Non-verbaal: draaien van ogen, seinen naar d.m.v. oogcontact/ handgebaren; Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden; Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

1.2 Rolverdeling bij pesten

In een peestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn: Pester: initiatiefnemer van het pesten; Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten; Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten; Slachtoffer: het gepeste kind; Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer; Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in.

1.3 Signaleren

Pesten gebeurt bijna altijd buiten zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen.

Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep.

Leerlingen kunnen pesten ook melden bij de twee kindervertrouwenspersonen (Ingrid Simjouw en Martin Brouwer).

Er is voor de groepen 4 tot en met 8 een pestenquête beschikbaar die in de groep afgenomen kan worden om het pesten op te sporen. Ook is er een vragenlijst voor ouders beschikbaar.

Hoe merk je dat een kind gepest wordt:

a. Op school

1. Primaire signalen:

- de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
- ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
- ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
- hun bezittingen worden beschadigd;
- ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding,

2. Secundaire signalen:

- de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- ze geven een angstige en onzekere indruk;

- ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

b. Thuis

1. Primaire signalen:

- ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
- ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.

2. Secundaire signalen:

- ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
- ze hebben geen goede vriend/vriendin;
- ze worden zelden elders uitgenodigd;
- ze gaan niet graag naar school;
- ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- ze slapen niet goed;
- ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- ze zien er bang en ongelukkig uit;
- ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

Hoe merk je dat een kind anderen pest

a. Algemene kenmerken

1. ze zijn fysiek sterker;
2. ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
3. ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
4. ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
5. ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
6. ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

b. Op school

1. Op school treiteren de pesters vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken.

Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen.

2. Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten, ...

2. Hoe wordt gewerkt aan het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag?

Op De Wildert willen wij iedereen een veilig leefklimaat bieden. Het is daarom van belang dat grensoverschrijdend gedrag tegengegaan en voorkomen wordt. Allereerst stimuleren wij gewenst gedrag, door het voorleven daarvan aan kinderen. Gewenst gedrag van kinderen wordt beloond door het benoemen en complimenteren van positief gedrag. Ook proberen wij in de school gedrag dat van de leerlingen verwacht wordt positief te benoemen, bijvoorbeeld 'zachtjes lopen' i.p.v. 'niet rennen' of 'fluisteren' i.p.v. 'niet schreeuwen'.

Om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen worden verschillende activiteiten met de kinderen ondernomen, waaronder gesprekken met leerlingen individueel en groepsgesprekken, sociale vaardigheidslessen, weerbaarheidstrainingen en gesprekken met schoolmaatschappelijk werk.

3. Aanpak

De Wildert probeert een veilig sociaal klimaat op school te creëren door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

Preventief

KiVa-lessen

Wij streven er naar om, in elke groep, minimaal één keer in de twee weken een KiVa-les te geven. Deze lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. De lessen zullen de ontwikkeling van sociale vaardigheden van kinderen stimuleren die ze nodig hebben om een groepsnorm tegen pesten te kunnen creëren. De lessen uit het KiVa-programma zijn onderverdeeld in tien thema's, zoals gevoelens, iedereen is uniek en herken pesten. We laten tijdens elk schooljaar alle thema's terug komen, zodat alle onderwerpen die kunnen bijdragen aan een positief pedagogisch klimaat aan bod zijn gekomen. Omgangsregels Op onze school heeft elke groep een KiVa-contract opgesteld. Voor de groepen 1 tot en met 4 gaat het om de volgende omgangsregels: 1. We willen samen een groep zijn want dat is fijn; 2. We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij; 3. We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal; 4. We gaan goed met elkaar om; 5. We helpen elkaar; 6. We komen voor elkaar op. Voor de groepen 5 tot en met 8 gaat het om de volgende omgangsregels: 1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect; 2. Samen maken wij er een fijne groep van; 3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal); 4. We willen dat pesten stopt; 5. We gaan goed met elkaar om; 6. We helpen elkaar; 7. We komen voor elkaar op. Het KiVa-contract is door alle kinderen ondertekend en hangt in elke groep. Er wordt regelmatig verwezen naar de regels. In situaties waarin het nodig is wordt het contract erbij gepakt. Groepsgesprekken Op de Wildert vindt elke week een preventief groepsgesprek plaats. Tijdens deze gesprekken wordt de sfeer in de groep besproken. Wij streven er naar de kinderen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens de groepsgesprekken proberen we te zorgen dat kinderen zelf met oplossingen en ideeën komen.

Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het

volgende perspectief: Gebeurt het met opzet (intentioneel)? Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)? Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren? Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

KiVa-team

Het KiVa-team is een werkgroep die samen met de groepsmentor verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van peestsituaties. Leden van het KiVa-team weten, door middel van een extra training, hoe ze om moeten gaan met peestsituaties. Bij gerichte acties om pestproblemen op te lossen wordt dan ook vaak een lid van het KiVa-team ingeschakeld. Zijn er problemen en is de groeps sfeer niet veilig, dan wordt altijd het KiVa-team benaderd.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de mentorgroep worden besproken. De mentor schat in of de groeps sfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt. Steungroepaanpak De mentor kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de groep. Deze kinderen wordt gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf.

Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. Twee leden van het KiVa-team gaan een gesprek aan met het pestende kind. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind.

Inlichten ouders

De ouders van het gepeste kind worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school

In de onderbouwgroepen wordt het leerlingvolgsysteem Inzichtelijk sociaal emotioneel ingezet. Twee keer per jaar nemen we binnen de andere groepen de Kiva vragenlijst af waar de sociomatrix zichtbaar is. De leerkracht kan zien welke kinderen geliefd zijn, welke kinderen minder populair zijn en welke kinderen een sterke sociale invloed uitoefenen.

Leerkrachten hebben twee keer per jaar een groepsbespreking met de intern begeleider over de KiVa-monitor. Eventuele acties en afspraken worden dan besproken.

Toezicht

De school zorgt voor toezicht in de klas en op het schoolplein tijdens pauzes. We zien er op toe dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. In situaties waarin dit niet gebeurt, worden kinderen aangesproken op hun gedrag en kan dit consequenties hebben.

4. Stappenplan pestprotocol

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. De andere kinderen uit de groep worden ook betrokken bij het pestgedrag en de leerkracht schenkt klassikaal aandacht aan het probleem en de mogelijke oplossingen, waarbij de leerlingen ook een actieve rol kunnen innemen. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt het verloop teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Ja, dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Nee, dan een analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. Leerkracht overlegt met ib-er en het vervolg wordt terug besproken met de ouders.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen. Zo niet: handlingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ParnasSys.
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het CJG, de schoolarts van de GGD of de Schoolbegeleidingsdienst.
Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen.

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en)

van de groep zijn op deze avond aanwezig. Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Stap 8

De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen. Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

Bovenschools is er een stappenplan voor schorsing verwijdering. Dit document staat op de gedeelde drive: [Markant & Vrije school beleid - vastgesteld Markant- Veiligheid: schorsing en verwijdering leerlingen, Protocol.](#)

5. Informatie voor ouders:

Ouders helpen hun kind door thuis met het kind te praten over de rol die het neemt bij het pesten in de klas. Wat kan het kind doen om het pesten te stoppen? Hoe kunnen de ouders hun kind daarbij helpen? Ouders vinden deze informatie in de mail van de leerkracht:

Wat kun je thuis doen als je kind gepest wordt:

- Bespreek dit met de leerkracht.
- Bekijk met uw kind filmpjes over pesten en lees boeken over pesten.
- Geef uw kind veel complimenten, help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Dat helpt het zelfrespect te verhogen en maakt het kind minder kwetsbaar..
- Blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen om een eind aan het pesten te maken.
- Steun je kind in het idee dat er een eind aan komt: het blijft niet altijd zo.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Kijk mee op de sociale media.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, het CJG of uw huisarts

Wat kun je thuis doen als je kind pest.

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Kijk mee op de sociale media.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Op die manier hoeft het kind niet langer door pesten respect af te dwingen.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, het CJG of uw huisarts

Wat kun je thuis doen als in de klas van je kind gepest wordt, waarbij je kind bij de zwijgende meerderheid hoort.

Alle ouders kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pesten, ook ouders van leerlingen zonder pestprobleem. Ook leerlingen die niet direct betrokken zijn bij pesten kunnen namelijk hinder ondervinden van de situatie.

Enkele aandachtspunten:

- Neem het pestprobleem serieus.
- Bespreek met uw kind zijn of haar rol bij het pesten.
- Zoek samen met uw kind naar mogelijkheden om iets aan het pesten te doen.
- Moedig uw kind aan te zeggen wat het wel en niet wil. Leer uw kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kind om hulp te vragen aan u, de leerkracht of aan anderen die het vertrouwt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u het steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

Evaluatie

Het pestprotocol wordt elke twee jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

